

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos LII. — Izdan in razposlan dne 25. oktobra 1870.

123.

Ukaz ministra za bogočastje in uk od 13. oktobra 1870,

s katerim se izdaje šolski in učni red za občne ljudske šole v mejni grofovini Istri.

Zaslišavši mnenje istranskega deželnega šolskega svetovalstva ukazujem, da šolski in učni red za občne ljudske šole, izdan z mojim ukazom od 20. avgusta 1870 (Drž. zak. št. 105), z začetkom šolskega leta 1870/71 začasno počne veljati tudi za grofovino istransko s tistimi premembami, ki jih je potreba odtod, ker je za to deželo dolžnost, v šolo hoditi, na šest let postavno določena.

Gledé ponavljalnih šol, katere se po deželni postavi od 4. aprila 1870 v tej deželi vvedejo, vidi mi se potrebno, ukazati tako:

§. 1. Povsod, kjer so ljudske šole, naj se vvedejo ponavljalne šole.

§. 2. V ponavljalni šoli je dolžan učiti postavljeni učitelj ljudske šole. Če katera šola ima več učiteljev, določi okrajna šolska oblast tiste, katerim je ta nalog prevzeti.

Kjerkoli kateri učitelj vsled tega, da ima na ponavljalni šoli delo, čez 30 ur na teden uči, prejme posebno nagrado ali plačilo za delo, kar ga bode več.

§. 3. Vsi dečki od 12 do 14 let dolžni so hoditi v ponavljalno šolo.

Ako roditelji (starši) prosijo, dodeljuje okrajna šolska oblast v posebnih ozira vrednih slučajih oprostilo ponavljalnega uka.

§. 4. Ponavljalna šola je po trikrat na teden, v ponedeljek, sredo in soboto popoldne vsaj po dve uri (med kateri se verski nauk ne šteje) ter trpi od začetka šolskega leta do konca marca. Katere popoldanske ure naj bode šola, to določuje krajna šolska oblast po posebnih razmerjih vsacega kraja.

§. 5. Po samostojnih dekliških šolah naj se za deklice od 12 do 14 let napravi nedeljska ponavljalna šola za celo šolsko leto.

§. 6. O tem, kako se kdo v ponavljajno šolo prejema in iz nje odpušča, in o strahovalnem redu v isti veljajo pravila za občne ljudske šole postavljena.

§. 7. Ponavljajni šoli je namen, da v ljudski šoli prejeti uk ponavlja, dopolnjuje in razširja. V ponavljajni šoli naj se učé vsi tisti predmeti, kakor v ljudski šoli.

§. 8. Gledé razdelitve na razrede, gledé učnih črtežev in preskušenj držati se je določil šolskega in učnega reda.

Stremayr s. r.

124.

Razglas ministerstva za finance od 14. oktobra 1870,

da ekspozitura velike colnije na Dediškem kolodvoru na Sleškem ima oblast odpravljati pivo za izvoz.

Ekspozituri velike colnije na Dediškem kolodvoru na Sleškem daje se v zmislu razpisov finančnega ministerstva od 14. julija 1858, 30. novembra 1859, 23. avgusta 1863 in 28. aprila 1869 (Drž. zak. 1858, št. 114; 1859, št. 219; 1863, št. 73; 1869, št. 54) oblast, odpravljati za izvoz pivo s pridržkom povračila potrošnine čez colno linijo izvažano.

Holzgethan s. r.

125.

Razglas ministerstva za finance od 14. oktobra 1870,

da se puncovališče iz Ybbs-a v Scheibbs prestavi.

Puncovališče, katero je vsled razpisa finančnega ministerstva od 30. novembra 1866 (Drž. zak. št. 149) do zdaj bilo v Ybbsu, prestavi se počenši od 1. decembra 1870 v Scheibbs, brez premene njegovega uradnega okraja, ter se zedini z ondukajšnjim davkovnim uradom in bode nosilo uradno znamenje A 4 kakor doslej.

Holzgethan s. r.

126.

Razglas ministerstva za finance od 16. oktobra 1870,

da se je kraljevsko-ogerska mala colnija Staro-Moldovska prestavila v Belobresko.

Po naznanilu kraljevsko-ogerskega ministerstva za finance od 1. oktobra 1870, št. 41.573, prestavila se je kraljevsko-ogerska mala colnija Staro-Moldovska po dogovoru s kraljevsko-ogerskim ministerstvom za trgovino in s c. in kr. državnim vojnim ministerstvom, v Belobresko ter začne ondi svoje delovanje dne 1. novembra 1870.

Holzgethan s. r.

127.

Ukaz ministerstva za pravosodje od 17. oktobra 1870,

kdaj naj Starogradsko okrajno sodišče v Dalmaciji svoja uradna dela začne.

Starogradsko okrajno sodišče, ustanovljeno vsled ministerskega ukaza od 28. aprila 1870, Drž. zak. št. 67, naj svoje uradno delovanje začne dne 1. meseca decembra 1870.

Tschabuschnigg s. r.

128.

Ukaz ministrov notranjih reči, bogočastja in pravosodja od 20. oktobra 1870,

o notranji uredbi in pisanji rojstvenih, poročnih in mrtvaških bukev za osebe, ki niso nobene postavno priznane cerkve ali verske družbe.

Na podlogi §. ^{ta} 7 postave od 9. aprila 1870, Drž. zak. št. 51, ukazuje se o notranji uredbi in o pisanji rojstvenih, poročnih in mrtvaških bukev za osebe, ki se ne držé nobene postavno pripoznane cerkve ali verske družbe, tako le:

§. 1.

Državne in občinske oblasti, katerih delo je po §. 3 gori od kraja omenjene postave, pisati rojstvene in mrtvaške bukke za osebe v nobeno postavno priznano cerkev ali versko družbo ne vdružene, naj se gledé notranje uredbe in pisanja tacih bukev, po tem gledé poterjil in izpričeval izdajanih na podlogi teh bukev, držé tistih ukazov, kateri so dani take bukke pišočim oblastim priznanih cerkvá in verskih družeb.

Na tistih mestih, kjer se po le-teh propisih omenja v bukvah verska spoznava, naj se zapiše opomba: „ne trdi nobene vere“.

§. 2.

Zakone takih oseb, ki niso nobene postavno priznane cerkve ali verske družbe, naj oblasti v §. 1 postave od 9. aprila 1870 povedane vpisujejo v tiste bukke, katere je po postavi od 25. maja 1868, Drž. zak. št. 47, in ministerskem ukazu od 1. julija 1868, Drž. zak. št. 80, o sklenenih civilnih zakonih pisati.

Takisto naj se tudi oklici tacih zakonov zapisujejo v oklicne bukke, pisane po omenjenih propisih.

§. 3.

Pri teh vpisih (§. 2), in pri izdajanji dotičnih potrdil in izpričeval treba je ravnati po ministerskem ukazu od 1. julija 1868, Drž. zak. št. 80, s to premembo, da se ondi, kjer je po tem ukazu treba omeniti vero, katero kdo trdi, vpiše naznamba „ne trdi nobene vere.“

Taaffe s. r.

Stremayr s. r.

Tschabuschnigg s. r.

129.**Ukaz ministra za bogočastje in uk od 20. oktobra 1870,**

o preskušnji kandidatov za učiteljstvo risanja s prosto roko po srednjih učilnicah.

Preskuševalna komisija.**§. 1.**

Učiteljska zmožnost za risanje s prosto roko izkazuje se s preskušnjo, v kateri ima znanstvena preskuševalna komisija realnih šol oblast izpraševati.

Tej komisiji se po potrebi za izpraševalce pridajó možjê, ki jih minister uka imenuje za toliko časa, za kolikor druge možé preskuševalne komisije.

Izpraševalci za ta učni predmet so vkup samostojen oddelek preskuševalne komisije za učiteljstvo realnih šol, kateremu je ravnatelj le-te komisije za prvosednika.

Ti izpraševalci, če niso morebiti ob enem udje drugega oddelka le-te komisije, naj bodo pričujoči samo v takih sejah, v katerih je razgovor o stvaréh, tikajočih se preskušenj za risanje s prosto roko.

Kako se je treba zglaševati k preskušnji.**§. 2.**

Da kandidat bode k preskušnji pripuščen, naj svojo prošnjo podá ravnatelju tiste preskuševalne komisije, pred katero misli preskušnjo opraviti. Svoji prošnji naj priloží:

- a) popis svojega življenja (Curriculum vitae), v katerem naj pové, kako se je izobraževal, in s katerimi uki se je posebej bavil, ter naj pristavi tudi, v katerem jeziku hoče učiti;
- b) izpričevalo, da je z dobrim uspehom dovršil bodi nižjo gimnazijo, bodi nižjo realko;
- c) izpričevalo, da se je najmenj tri leta učil v kateri umetniški šoli;
- d) toliko del iz svojega predela, da je moči iz njih za gotovo soditi, koliko je v tem predelu zveden.

Samo minister uka sme, zaslišavši preskuševalno komisijo, koga oprostiti katerega gori stoječih izkazov.

Kaj bode predmet tej preskušnji in koliko se bode zahtevalo od preskuševanca.**§. 3.**

Kar se tiče splošne učenosti, zahteva se od kandidata:

- a) da učni jezik dovoljno zna, in da ga pravilno ter spretno rabi;
- b) da ima toliko didaktično-pedagogične omike, kolikor je potreba, da more risanje v šoli prav učiti;

- c) da mu je znana občna in izobraževanjska zgodovina, kakor tudi se posebno da je zveden v nauku o raznih zidavah (stilih);
- d) da pozna anatomijo človeškega telesa, kolikor je treba za risanje človeške podobe;
- e) da pozná najvažnejše zakone popisne geometrije¹, kolikor se dadó po empiričnem potu s kazanjem razkladati; s posebno uporabo na otenjavanje (črtanje sence), kakor tudi na malarsko perspektivo in z ozirom na kazalni nauk geometrijskih oblik.

§. 4.

Gledé tega, koliko je kandidat v svojem predmetu izomikan, naj se zahteva: da ume in zna risati ukrasila ali ornamente in človeško podobo, da ima v svoji moči vsako risivo in da zna z njim prav vladati.

Da je kandidat v svojem predelu več, mora dokazati s tem:

- a) da narisa plosk ali pa plastičen ornament, kakoršnega si sam zmisli, in to v stilu, kateri mu se določi;
- b) da izdela dovršen narisek po katerem antičnem kipu (štatvi) in po živem modélu.

Če kandidat želí, da bi ga potrdili tudi za učenje modelovanja, mora izkazati, da zna po umetniško iz ila in voska ornamente in človeško podobo narejati.

§. 5.

Učiteljska zmožnost se prisoja samo za višje realke, a ne za kako nižjo učno stopinjo.

Kakova je preskušnja.

§. 6.

Vsaka preskušnja obsega tri razdelke, namreč: doma spisane sestavke, dela pod zaporom in ustno preskušnjo.

I. Sestavki domá pisani.

Kadar je izpolnjeno, kar se hoče po §. 2, prejme izpraševanec pismeno nalogo, da jo domá izdela. Za to nalogo naj se izbere snov didaktičnega ali pedagoškega obsežka, (§. 3, črka b).

Naloga iz kandidatovega predela naj mu se samo tedaj dá, ako iz del, katere je izročil (§. 2, črka d), nij moči za trdno soditi, koliko je v svojem predélu izomikan.

II. Dela pod zaporom.

Če domá napisani sestavki niso takšni, da bi se izpraševanec odvrnil, prejme povabilo k delu pod zaporom.

Vsak kandidat naj izgotovi dve deli pod zaporom, katerih eno obsega geometrijsko risanje, drugo risanje s prosto roko.

Ako kandidat želí tudi preskušnjo iz modelovanja opraviti, naj izgotovi tretje zaporno delo iz predela te umetnosti.

Dela pod zaporom naj kandidat zvrši, kakor mu naroči ravnatelj preskuševalne komisije.

Da se priskrbé učni pomočki, potrebni za dela pod zaporom iz prostoročnega risanja, oziroma iz modelovanja, in odkaže za to pripraven prostor, naj se ravnatelj preskuševalne komisije pomeni z načelnikom katere umetniške šole tistega kraja, kjer kandidat preskušnjo dela.

III. Ustna preskušnja.

K ustni preskušnji pripušča se kandidat samo tedaj, če je zaporna dela primerno izgotovil. Ustna preskušnja se razteza na predmete v §. 3 omenjene.

Opravljeni red.

§. 7.

Gledé tega, kako je voditi preskuševalno komisijo, kako se domača in zaporna dela gotovijo, kako se opravlja ustna preskušnja in kako je presojeti posamič, kar je kandidat izdelal, po tem kako se določuje vkupni uspeh preskušnje, kako se pišejo zapisniki in izdajó izpričevala, katere preskusnine (takse) se plačujejo, zadnjič gledé poskusnega leta veljajo določila, izdana za preskušnje kandidatov učiteljstva po samostalnih realkah.

Prehodne določbe.

§. 8.

Tisti kandidatje, katerim je učiteljska zmožnost gledé risanja s prosto roko po višjih realkah vže po dozdanji navadi prisojena, morajo, če želé dobiti potrjenje za učitelja po določilih tega propisa, opraviti dopolnilno preskušnjo. Ali ta preskušnja naj se utesni samo na predmete v §. 3 naštete.

Stremayr s. r.